

•เขียนโดย manager•

•วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 22:11 น. • •แก้ไขล่าสุด • •วันอาทิตย์ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:30 น. •

เรื่องจุลกฐนและมหากฐน (ยกศพขึ้นสู่เชิงตะกอน แล้วเผาได้เลย) ข้อความเบื้องต้น พระศาสดา เมื่อเสด็จเข้าไปอาศัยเสตัพยนคร ประทับอยู่ในป่าไม้ประดู่ลาย ทรงปรารถนาคณะและมหากฐน ตรัสพระธรรมเทศนานี้ว่า "สุภานุปลสี วิหรนต" เป็นต้น. พี่น้อง ๓ คนทำการค้าขาย ความพิสดารว่า กุฎุม๑ พี่สาวเสตัพยนคร ๓ พี่น้อง คือ จุลกฐน ๑ มัชฌิมกฐน ๑ มหากฐน ๑. บรรดาพี่น้อง ๓ คนนั้นพี่ชายใหญ่และน้องชายน้อยเที่ยวไปในทิศทั้งหลาย นำสิ่งของมาด้วยเกวียน ๕๐๐ เล่ม. มัชฌิมกฐน ขายสิ่งของที่พี่และน้องทั้งสองนำมา.

ต่อมาสมัยหนึ่ง พี่น้องทั้งสองนั้น บรรทุกสิ่งของต่าง ๆ ด้วยเกวียน ๕๐๐ เล่มไปสู่กรุงสาวัตถี ปลูกเกวียนทั้งหลายในระหว่างกรุงสาวัตถีและพระเชตวัน (ต่อกัน).

มหากฐนพี่ธรรมแล้วล่าน้องชายไปบวชในพี่น้อง ๒ คนนั้น มหากฐนเห็นอริยสาวกทั้งหลายชาวกรุงสาวัตถี มีมือถือระเบียบดอกไม้และของหอมเป็นต้น ไปเพื่อฟังธรรมในเวลาเย็น จึงถามว่า "ชนเหล่านี้ไปไหนกัน ?" ได้ฟังความนั้นแล้วคิดว่า "แม่เราก็จักไป" เรียกน้องชายมาแล้วบอกว่า "พ่อ ! เจ้าจง ๑. กุฎุมพี คือ คนมั่งมี คนมีทรัพย์สมบัติมาก, ผู้ครองเรือน, พ่อเรือน, ผู้ดูแลการงาน.

เป็นผู้ไม่ประมาทในเกวียนทั้งหลาย, ฝ่ายเราก็จักไปฟังธรรม" ดังนี้แล้วไปถวายบังคมพระตถาคต นั่งที่สุดบริษัทแล้ว. วันนั้น พระศาสดา เมื่อจะตรัสอนุพุทฺธิกา ตามอรรถาธิบายของมหากฐนนั้น จึงตรัสโทษความเลวทรามและความเศร้าหมองแห่งกามทั้งหลาย โดยปริยายเป็นอันมาก ด้วยสามารถแห่งสูตรมีทุกขังขันธสูตรเป็นอาทิ. มหากฐนได้สดับพระธรรมเทศนานั้นแล้ว จึงคิดว่า "นี่ย่าคนเราจำต้องละสิ่งทั้งปวงไป, โภคะ (และ) ญาติทั้งหลาย ย่อมไม่ติดตามบุคคลผู้ไปปรโลกเลย, เราจะต้องการอะไรด้วยการครองเรือนเราก็จักบวชละ, " เมื่อมหาชนถวายบังคมแล้วหลีกไป, ทูลขอพรพหุขากะพระศาสดา, เมื่อพระศาสดารับสั่งว่า "ผู้ที่ท่านควรลาไร ๆ ไม่มีหรือ ? ทูลว่า "น้องชายของข้าพระองค์มี พระเจ้าข้า" เมื่อพระองค์ตรัสว่า "ถ้ากระนั้น เธอจงลาเขาเสีย," ทูลรับว่า "ดีละ พระเจ้าข้า" กลับมาบอกน้องชาย ดังนี้ว่า "พ่อ เจ้าจงปกครองสมบัติทั้งหมดนี้เถิด ."

จ. ก็พี่เล่า ? ขอรับ.

ม. พี่จักบวชในสำนักของพระศาสดา. เขาอันนอนพี่ชายนั้น ด้วยประการต่าง ๆ ก็ไม่อาจให้กลับได้, จึงกล่าวว่า "ดีละพี่ ขอพี่จงทำตามอรรถาธิบายเถิด." มหากฐนไปบวชในสำนักของพระศาสดาแล้ว. ฝ่ายจุลกฐนก็ (ไป) บวช ด้วยตั้งใจว่า "เราก็จักชวนพี่ชายสัก."

พระมหากฐนบำเพ็ญโสสานิกธุตงค์ ในกาลต่อมา มหากฐนได้อุปสมบทแล้ว เข้าไปเฝ้าพระศาสดาทูลถามถึงฐานะในพระศาสนา, เมื่อพระศาสดาตรัสบอกฐานะ ๒ อย่างแล้ว, ทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักไม่สามารถบำเพ็ญ คันถธุตงค์ เพราะข้าพระองค์บวชในกาลเป็นนาค, แต่จักบำเพ็ญวิปัสสนาธุตงค์ให้บริบูรณ์" ทูลให้พระองค์ตรัสบอกโสสานิกธุตงค์จนถึงพระอรหันต์, ครั้นล่วงปฐมยาม เมื่อชนนอนหลับหมดทุกคนแล้ว, ไปสู่ป่าช้า เวลาจวนรุ่ง เมื่อชนทั้งหมด ยังไม่ทันลุกขึ้น (ตื่น)

•เขียนโดย manager•

•วัน•เสาร์•ที่ 05 •ตุลาคม• 2013 เวลา 22:11 น. • - •;•แกล้งล่าสุด•; •;•วัน•อาทิตย์•ที่ 01 •ธันวาคม• 2013 เวลา 18:30 น. •

เลย กลับมายังวิหาร.

ระเบียบของผู้อยู่ในป่าช้า

ครั้งนั้น หญิงสาวคนหนึ่งชื่อกาลิ ผู้เฝ้าป่าช้า เห็นที่ยืนที่นั่งและที่จंगกรมของพระเถระเข้า คิดว่า "ใครหนอมาในที่นี้ ? เราจักคอยจับตัว" เมื่อไม่อาจจับได้, วันหนึ่ง จึงตามประทีปไว้ที่กระท่อมใกล้ป่าช้า พาบุตรธิดาไปแอบอยู่ในที่ส่วนข้างหนึ่ง เห็นพระเถระเดินมาในมัชฌิณยาม จึงไปไหว้แล้วพูดว่า "ท่านผู้เจริญ พระผู้เป็นเจ้าพำนักอยู่ในที่ของพวกดิฉันนี้หรือ ?"

ถ. จั้ อุบาลิกา.

ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่ในป่าช้าทั้งหลาย เรียนระเบียบ (ก่อน) จึงจะควร.

พระเถระไม่กล่าวว่า "ก็ข้าพเจ้าจักประพฤติในระเบียบที่เจ้าบอกแล้วอย่างไรเล่า ? " กลับกล่าวว่า "ทำอย่างไรเล่าจึงจะควร ? อุบาลิกา."

ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่ในป่าช้าทั้งหลาย ควรแจ้งความที่คนอยู่ในป่าช้า แก่ผู้เฝ้าป่าช้า พระมหาเถระในวิหาร และนายบ้าน.

ถ. เพราะเหตุไร ?

ญ. เพราะพวกโจรทำกรรมแล้ว ถูกพวกเจ้าของ (ทรัพย์) สะกดตามรอยเท้าไป จึงทิ้งห่อภัณฑะไว้ในป่าช้าแล้วหลบหนีไป; เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกมนุษย์ก็ (รวมกัน) ทำอันตรายแก่คนที่อยู่ในป่าช้า แต่เมื่อได้แจ้งความแก่เจ้าหน้าที่ที่เหล่านั้นแล้ว, เจ้าหน้าที่เหล่านั้นยอมช่วยกันป้องกันอันตรายได้ ด้วยกล่าวรับรองว่า 'พวกข้าพเจ้าทราบความที่ท่านผู้เจริญนี้อยู่ในที่สันกาลประมาณเท่านี้, ท่านผู้เจริญรูปนี้มีใจโจร' เพราะฉะนั้น ควรบอกแก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้น.

ถ. กิจอื่นอะไรเล่า ? ที่ข้าพเจ้าควรทำ.

ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาพระผู้เป็นเจ้า ผู้อยู่ในป่าช้า จำต้องเว้นวัตถุทั้งหลายมี ปลา เนื้อ แป้ง งา และน้ำอ้อยเป็นต้นเสีย, ไม่ควรจำวัดกลางวัน ไม่ควรเป็นผู้เกียจคร้าน ควรปรารภความเพียร, ควรเป็นผู้ไม่โอ้อวด ไม่ใช่เจ้าเล่ห์ เป็นผู้มื่อธยาศัยงาม, เวลาเย็นเมื่อชนหลับหมดแล้ว พึงมาจากวิหาร, เวลาจวนรุ่ง เมื่อหมู่ชนทุกคนยังไม่ลุกขึ้น

•เขียนโดย manager•

•วัน•เสาร์•ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 22:11 น. • - •แก้ไขล่าสุด• •วันอาทิตย์•ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:30 น. •

(ตื่นนอน) เลย พึ่งไปวิหาร, ทานผู้เจริญ ถ้าพระผู้เป็นเจ้าอยู่ในที่นี้ด้วยอาการอย่างนี้ ไชร์ จักอาจยังกิจแห่งบรรพชิตให้ถึงที่สุดได้, ถ้าหมูชน้ำศพมาทิ้ง, ดิฉันจะยกขึ้นสู่เรือนยอดอันคาดด้วยผ้ากัมพล๑ ทำสักการะด้วยวัตถุทั้งหลาย มีของหอมและระเบียบดอกไม้เป็นต้นแล้วจักทำการปลงศพ, ฝ่าพระผู้เป็นเจ้าจักยังไม่อาจเพื่องกิจแห่งบรรพชิต ให้ถึงที่สุดได้ไชร์, ดิฉันจะยกขึ้นสู่เชิงตะกอนแล้วติดไฟเผา เอาขอเกี่ยวลาก (ศพ) ออกมาวางไว้ภายนอก ทอนด้วยขวาน เดือนให้เพิ่มขึ้น

๑. ฝ่าทำด้วยขนสัตว์ น้อยขึ้นใหญ่แล้วใส่ในไฟ แสดงแก่ท่าน (พระผู้เป็นเจ้า) แล้วจึงค่อยเผา. ที่นั่น พระเถระสั่งนางกาลีนันว่า "ดีละ นางผู้เจริญ ก็นางเห็นรูปปรมาณูอย่างหนึ่งแล้ว จึงบอกแก่ข้าพเจ้านะ." นางกาลีร์ว่า " จะ." พระเถระทำสมณธรรมอยู่ในป่าช้าตามอัยยาศัย (ของตน).

พระจุลกาลกลุ้มใจ ส่วนพระจุลกาลเถระ ผุดผดผดนั่ง รัญจวนถึงฆราวาส คิดถึงบุตรและภรรยา คิดว่า "พี่ชายของเรา นี้ ทำกรรมหนักยิ่ง."

พระมหากาลพิจารณาศพกุลธิดา ลำดับนั้น กุลธิดาคคนหนึ่ง ได้ทำกาลในเวลาเย็น ซึ่งยังมีทันเที่ยวแห่ง ชูบชืด เพราะพยาธิกำเริบขึ้นในครู่เดียวนั้น. พวกญาติหามศพกุลธิดานั้นไปสู่ป่าช้าในเวลาเย็น พร้อมด้วยเครื่องเผาต่าง ๆ มีพื้นและน้ำมันเป็นต้น ให้ค้ำจางแก่หญิงเฝ้าป่าช้า ด้วยคำว่า " นางจงจัดการเผาศพนี้" ดังนี้แล้ว มอบ (ศพ) ให้แล้วหลีกไป. นางเปลื้องผ้าห่มของกุลธิดานั้นออกแล้ว เห็นสร้อยซึ่งตายเพียงครู่เดียวนั้น แสนประณีต มีสีดั่งทองคำ จึงคิดว่า "อารมณ์นี้ควรจะแสดงแก่พระผู้เป็นเจ้า" แล้วไปไหว้พระเถระกล่าวว่า ท่านเจ้าข้า อารมณ์ชื่อเห็นปานนี้ มีอยู่, ขอพระคุณเจ้าพึง (ไป) พิจารณาเถิด."

พระเถระรับว่า "จะ" ดังนี้แล้วไป ให้เลิกผ้าห่มออกแล้วพิจารณาตั้งแต่ฝ่าเท้าถึงปลายผมแล้ว พู่ว่า "รูปนี้ประณีตยิ่งนัก มีสีดั่งทองคำ, นางพึงใส่รูปนั้นในไฟ ในกาลที่รูปนั้นถูกเปลวไฟใหญ่ลวกแล้ว จึงบอกแก่ข้าพเจ้า" ดังนี้แล้ว ไปยังที่อยู่ของคนนั้นแล นั่งแล้ว. นางทำอย่างนั้นแล้ว จึงแจ้งแก่พระเถระ พระเถระไปพิจารณา. ในที่ถูกเปลวไฟกระทบแล้ว ๆ สีแห่งสร้อยได้เป็นดั่งแม่โคต่าง. เท้าทั้งสองงอหงิกห้อยลง มือทั้งสองกำเข้า หน้าผากได้มีหนังปกแล้ว.

พระมหากาลบรรลุพระอรหัตต์ พระเถระพิจารณาว่า "สร้อยนี้เป็นธรรมชาติทำให้ไม่วายกระสันแก่บุคคลผู้แลดูอยู่ในบัดเดียวนั้นเอง, แต่บัดนี้ (กลับ) ถึงความสิ้นถึงความเสื่อมไปแล้ว." กลับไปที่พักกลางคืน นั่งพิจารณาถึงความสิ้นและความเสื่อมอยู่ กล่าวคาถาว่า "สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีอันเกิดขึ้นและเสื่อมไปเป็นธรรมดา, เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป ความสงบแห่งสังขารนั้นเป็นสุข" เจริญวิปัสสนาได้บรรลุพระอรหัตต์ พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลาย.

เมื่อท่านบรรลุพระอรหัตต์แล้ว, พระศาสดามีภิกษุสงฆ์แวดล้อมเสด็จจาริกไปยังเสตัพยนครแล้ว เสด็จเข้าสู่ป่าไม้ประดูหลาย. พวกภรรยาของพระจุลกาล ได้ยินว่า "ข้าว่า พระศาสดาเสด็จมาถึงแล้ว." คิดว่า "พวกเราจัก (ช่วยกัน) จับสามีของพวกเรา " ดังนี้แล้ว ส่ง (คน) ไปให้ทูลอาราธนาพระศาสดา.

ระเบียบปูอาสนะสมัยพุทธกาล ก็ในสถานที่พระพุทเจ้าทั้งหลายไม่ทรงคุ้นเคย ควรที่ภิกษุรูปหนึ่งผู้บอกการปูอาสนะจะต้องล่วงหน้าไปก่อน. ก็อาสนะสำหรับพระพุทเจ้าทั้งหลาย พึ่งให้ปูในที่ท่ามกลาง, อาสนะสำหรับพระสาวกบุตรเถระพอให้ปูข้างขวา, อาสนะสำหรับพระมหาโมคคัลลานเถระ พึ่งให้ปูข้างซ้ายแห่งอาสนะของพระพุทเจ้านั้น, อาสนะสำหรับภิกษุสงฆ์พึ่งให้ปูในข้างทั้งสองถัดจากที่นั้นไป. เพราะฉะนั้น พระมหากาลเถระพักอยู่ในที่ ห่มจีวร ส่งพระจุลกาลไปว่า "เธอจงล่วงหน้าไปบอกการปูอาสนะ."

•เขียนโดย manager•

•วันเสาร์•ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 22:11 น. - •แก้ไขล่าสุด• •วันอาทิตย์•ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:30 น. •

พระจุลกาลถูกหญิงจับสึก พวกชนในเรือน ทำการเสสรวลกับท่าน จำเดิมแต่กาลที่พวกเขาเห็นท่าน (แกล้ง) ปูอาสนะต่ำในที่สุดพระสังฆเถระ ปูอาสนะสูงในที่สุดของสังฆนวกะ๑. พระจุลกาลนอกนี้ ชี้แจงว่า "พวกเจ้าจงอย่าทำอย่างนั้น, จงปูอาสนะสูงในที่สูง ปูอาสนะต่ำในต่ำ."

พวกหญิง ทำที่เหมือนไม่ได้ยินถ้อยคำของท่าน รุมกันว่า "ท่านเที่ยวทำอะไรอยู่ ? หน้าที่ให้ปูอาสนะไม่สมควรแก่ท่านหรือ ? ท่านลาใครบวช ? ท่านใครเป็นผู้ยอมให้บวช ? มาในที่นี้ทำไม .?" ดังนี้แล้วช่วยกันถอดสบงและจีวรออกแล้ว ใหญ่ผ้าขาว สวมเทริดมาลาบนศีรษะแล้วส่งไปด้วยคำว่า "เออจงไปนำเสด็จพระศาสดามา, พวกข้าพเจ้าจะปูอาสนะ." จุลกาลดำรงอยู่ในภาวะแห่งภิกษุ สิ้นกาลไม่นาน ยังไม่ทันได้พรชาก็สึก จึงไม่รู้สึกลอาย, เพราะฉะนั้น เขาจึงหมดความรังเกียจ

๑. ผู้ใหม่ในสงฆ์ หมายความว่า ผู้มีพรรษาน้อยกว่าทุกรูปในหมู่ชนนั้น ด้วยภิกษุอาการนั้นเสียทีเดียว ไปถวายบังคมพระศาสดาแล้ว พากิษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขมา. ก็ในกาลเสร็จภัตกิจของภิกษุสงฆ์ พวกภรรยาของพระมหากาลคิดกันว่า "หญิงพวกนี้ รุมจับสามีของตนได้ พวกเราก็จักจับสามีของเราบ้าง" จึงให้มนตรีพระศาสดา เพื่อประโยชน์แก่การเสวยภัตตอาหารในวันรุ่งขึ้น.

พระมหากาลก็ถูกภรรยาจับสึก ก็ในกาลนั้น ภิกษุรูปอื่นได้ไป (ชี้แจง) ให้ปูอาสนะ. หญิงเหล่านั้นไม่ได้โอกาสในขณะนั้น อารานาภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขหนึ่งแล้ว ได้ถวายภิกษา, ก็จุลกาลมีภรรยา ๒ คน มัชฌิมกาลมี ๔ คน, มหากาลมี ๘ คน, ฝ่ายภิกษุทั้งหลายใคร่ทำภัตกิจ ได้นั่งทำภัตกิจแล้ว, พวกที่ใคร่ไปภายนอก ก็ได้ลุกไปแล้ว; ส่วนพระศาสดาประทับนั่งทรงทำภัตกิจ. ในกาลเสร็จภัตกิจของพระองค์ หญิงเหล่านั้นทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระมหากาลทำอนุโมทนาแก่พวกข้าพระองค์แล้ว จึงจักไป, ขอพระองค์เสด็จไปก่อนเถิด."

พระศาสดา ตรัสว่า " ดิละ" ได้เสด็จล่องหน้าไปแล้ว. ครั้นถึงประตูบ้าน ภิกษุสงฆ์ก็ยกโทษว่า "ทำไม พระศาสดา จึงทรงทำเช่นนั้น ? พระองค์ทรงทราบแล้ว จึงทรงทำหรือไม่ทรงทราบแล้วทรงทำหนอ ? วานนี้ อันตรายแห่งบรรพชาเกิดขึ้นแก่จุลกาล เพราะการล่องหน้าไปก่อน, วันนี้ อันตรายมิได้มี เพราะภิกษุอื่นล่องหน้าไปก่อน, บัดนี้ พระศาสดา รับสั่งให้พระมหากาลอยู่อย่างอยู่ แล้วเสด็จมา. ก็ภิกษุผู้มีศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยอาการจะ หญิงเหล่านั้นจักทำอันตรายแห่งบรรพชาแก่พระมหากาลนั้นได้ละหรือ ?" พระศาสดาทรงสดับคำของภิกษุเหล่านั้นแล้ว เสด็จกลับมาประทับยืนอยู่ ตรัสถามว่า "ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอกล่าวอะไรกัน ?" ภิกษุเหล่านั้น ทูลความนั้นแล้ว.

๘. ภิกษุทั้งหลาย ก็พวกเธอสำคัญมหากาลเหมือนจุลกาลหรือ ?

๙. อย่างนั้น พระเจ้าข้า เพราะจุลกาลนั้น มีภรรยา ๒ คน (ส่วน) พระมหากาลนี้ มีถึง ๘ คน, เธอถูกภรรยาทั้ง ๘ รุมจับไว้แล้ว จักทำอะไรได้ พระเจ้าข้า ?

พระมหากาลเป็นผู้ไม่หวั่นไหว พระศาสดาตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย พวกเธออย่าได้กล่าวอย่างนั้น, จุลกาล ลูกขึ้น ลูกขึ้นพร้อมแล้ว มากไปด้วยอารมณ์ว่างามอยู่ เป็นเช่นกับต้นไม้ที่มีกำลังไม่แข็งแรง ตั้งอยู่ริมเหวและเขาขาด, ส่วนมหากาลบุตรของเรา ตามเห็นอารมณ์ว่าไม่งามอยู่ เป็นผู้ไม่หวั่นไหวเลย เหมือนภูเขาคินแดงที่บ" ดังนี้แล้ว ได้ภาษิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

•เขียนโดย manager•

•วัน•;เสาร์•;ที่ 05 •;ตุลาคม•; 2013 เวลา 22:11 น. •; - •;•;แก๊วไล่สุด•; •;วัน•;อาทิตย์•;ที่ 01 •;ธันวาคม•; 2013 เวลา 18:30 น. •;

๗. สุภานุปัสสี วิหรนต์ อินทริเยสุ อสูตฺตํ โภชนมฺหิ อมตตญญู กุสีตํ หีนวีริยํ ตํ เว ปสฺหติ มาโร วาโต รุกฺขํ ทุพฺพลํ อสุภานุปัสสี วิหรนต์ อินทริเยสุ อสูตฺตํ.

นิวตตตวา

ตามศัพท์ว่า ให้กลับ. โภชนมฺหิ จ มตตญญู สฺหติ อารทฺทวีสิตํ เว นปสฺหติ มาโร วาโต เสลฺลํ ปพฺพตํ. "ผู้ตามเห็นอารมณ์ว่างาม ไม่สำรวมในอินทรีทั้งหลาย ไม่รู้ประมาณในโภชนะ เกียรติจรรณามีความเพียรเลวทรามอยู่ ผู้นั้นแล มารย่อมรังควานได้, เปรียบเหมือนต้นไม้ที่มีกำลังไม่แข็งแรง ลมรังควานได้ฉะนั้น. (ส่วน) ผู้ตามเห็นอารมณ์ว่าไม่งาม สำรวมดีในอินทรีทั้งหลาย รู้ประมาณในโภชนะ มีศรัทธาและปรารถนาความเพียรอยู่ ผู้นั้นแล มารย่อมรังควานไม่ได้, เปรียบเหมือนภูเขาหิน ลมรังควานไม่ได้ ฉะนั้น."

แก้อรรถ บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า สุภานุปัสสี ได้แก่ ผู้ตามเห็นอารมณ์ว่างาม. อธิบายว่า ผู้ปล่อยใจไปในอารมณ์ที่น่าปรารถนาอยู่. ก็บุคคลใด เมื่อถือโดยนิमित๑ โดยอนุพยัญชนะ ย่อมถือว่า "เล็บทั้งหลายงาม." ถือว่า "นิ้วทั้งหลายงาม." ถือว่า "มือทั้งสอง เท้าทั้งสอง แขนงทั้งสองขาทั้งสอง สะเอว ท้อง ถันทั้งสอง คอ ริมฝีปาก ฟันทั้งหลาย ปาก จมูก ตาทั้งสอง หูทั้งสอง คิ้วทั้งสอง หน้าผาก ผมทั้งหลาย งาม." ถือว่า "ผม ขน เล็บ ฟัน หนั งาม." (หรือ) ถือว่า "สิ่งงาม ทรวดทรง ๑. ได้แก่รวบรวมทั้งหมด. ๒. ได้แก่แยกถือเป็นส่วน ๆ เช่น ผมงาม เล็บงาม เป็นต้น. งาม." บุคคลนี้ชื่อว่าตามเห็นอารมณ์ว่างาม. ผู้นั้นคือผู้ตามเห็นอารมณ์ว่างามอย่างนั้นอยู่.

บทว่า อินทริเยสุ ได้แก่ ในอินทรี๑ ๖ มีจักขุเป็นต้น.

บทว่า อสูตฺตํ ได้แก่ ผู้ไม่รักษาทวารทั้งหลาย มีจักขุทวารเป็นต้น.

บทว่า อมตฺตํ ความว่า ชื่อว่าผู้ไม่รู้จักประมาณในโภชนะ เพราะไม่รู้ประมาณนี้ คือประมาณในการแสวงหา ประมาณในการรับประมาณในการบริโภค. อีกอย่างหนึ่ง ชื่อว่าผู้ไม่รู้จักประมาณเพราะไม่รู้ ประมาณนี้ คือ ประมาณในการพิจารณา ประมาณในการสละ คือไม่ทราบแม้ว่า "โภชนะนี้ประกอบด้วยธรรม นี้ไม่ประกอบด้วยธรรม."

บทว่า กุสีตํ ความว่า ชื่อว่าผู้เกียจคร้าน เพราะความเป็นผู้เป็นไปในอำนาจของกามวิตก พยาบาทวิตก และวิหิงสชาติก.

บทว่า หีนวีริยํ ความว่า ผู้ไม่มีความเพียร คือผู้เว้นจากการทำความเพียรในอิริยาบถทั้งสิ้น.

บทว่า ปสฺหติ แปลว่า ย่อมครอบงำ คือ ย่ำยี. บทพระคาถาว่า วาโต รุกฺขํ ทุพฺพลํ ความว่า เหมือนลมมีกำลังแรง รังควานต้นไม้ที่มีกำลังไม่แข็งแรง ซึ่งเกิดริมเขาขาด.

•เขียนโดย manager•

•วัน•เสาร์•ที่ 05 •ตุลาคม• 2013 เวลา 22:11 น. • - •;แก้ไขล่าสุด• •;วัน•อาทิตย์•ที่ 01 •ธันวาคม• 2013 เวลา 18:30 น. •

อธิบายว่า เหมือนอย่างว่า ลมมัน ยังสวนต่าง ๆ มี ดอก ผล ใบอ่อน เป็นต้น แห้งต้นไม้ที่ไมแข็งแรงให้ร่วงลงบ้าง ทักกิ่งน้อยบ้าง ทักกิ่งใหญ่บ้างพัดถอนต้นไม้นั้นพร้อมทั้งราก ทำให้รากขึ้นเบื้องบน กิ่งลงเบื้องล่างฉันใด; มารคือกิเลส อันเกิดในภายใน ย่อมรังควานบุคคลผู้เห็นปาน

๑. อินทรีย์ ๖ คือ จักขุอินทรีย์ โสติดินทรีย์ ฆานินทรีย์ ชิวหินทรีย์ กายินทรีย์ มนินทรีย์. นั้นได้ฉันนั้นเหมือนกัน; คือกิเลสการทำให้อาบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ เหมือนลมมีกำลังแรง พัดสวนต่าง ๆ มี ดอก ผล ใบอ่อน เป็นต้น แห้งต้นไม้ที่ไมแข็งแรงให้ร่วงลงบ้าง, ทำให้ต้องอาบัติมีนิสสัยคือยะ เป็นต้น เหมือนลมมีกำลังแรง ทำการหักกิ่งไม้เล็ก ๆ บ้าง, ทำให้ต้องอาบัติ สังฆาทิเสส ๑๓ เหมือนลมมีกำลังแรง ทำการหักกิ่งไม้ใหญ่บ้าง, ทำให้ต้องอาบัติปาราชิก นำออกจากศาสนา อันพระผู้มีพระภาคตรัสแล้วให้ถึงความเป็นคฤหัสถ์โดย ๒-๓ วันเท่านั้น เหมือนลมมีกำลังแรงถอน(ต้นไม้) ทำให้โคนลง มีรากขึ้นเบื้องบน มีกิ่งลงเบื้องล่างบ้าง. กิเลสมารย่อมยังบุคคลเห็นปานนั้นให้เป็นไปในอำนาจของตน.

บทว่า อสุภานุสสุ ความว่า ผู้เห็นอารมณ์ไม่งาม๑๐ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่งว่าไม่งาม. คือประกอบในมนสิการ โดยความเป็นของปฏิกูลได้แก่เห็นผมทั้งหลาย โดยความไม่งาม เห็นขน เล็บ ฟัน หนัง สี ทรวดทรง โดยความไม่งาม.

บทว่า อินทริเยสุ ได้แก่ ในอินทรีย์ ๖. บทว่า สุตฺตํ ได้แก่ ผู้เว้นจากการถือ มีถือโดยนิमितเป็นต้น คือผู้มีทวารอันปิดแล้ว.

บทว่า มตตญญู ความว่า ผู้รู้จักประมาณในโภชนะ โดยตรงกันข้ามกับความเป็นผู้ไม่รู้จักประมาณ. ๑. อสุภ อารมณ์อันไม่งาม มี ๑๐ คือ ๑. อุทฺธมาตกอสฺส อสุภที่ขึ้นพอง ๒. วินีลกอสฺส อสุภที่มีสีเขียว ๓. วิบุพพกอสฺส อสุภที่มีหนองไหลออก ๔. วิจฉิททกอสฺส อสุภที่เขาสับพันเป็นท่อน ๆ ๕. วิกุชิตกอสฺส อสุภที่สัตว์ย่อยแย่งกิน ๖. วิกขิตตกอสฺส อสุภที่ขาดกลาง ๗. หตวิกขิตตกอสฺส อสุภที่ขาดกระจกกระจาย ๘. โลหิตกอสฺส อสุภที่เปื้อนเลือด ๙. ปุพฺพกอสฺส อสุภที่มีหมูหนอน ๑๐. อฏฺฐิกอสฺส อสุภที่มีแต่ร่างกระดูก บทว่า สทฺธิ ความว่า ผู้ประกอบด้วยโลกียสัทธา มีอันเชื่อกรรมและผลเป็นลักษณะอย่างหนึ่ง และประกอบด้วยโลกุตรสัทธา กล่าวคือความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในวัตถุ ๓ อย่างหนึ่ง.

บทว่า อารทวิริย ได้แก่ ผู้ประคองความเพียร คือผู้มีความเพียรเต็มที่.

บทว่า ตํ เว ได้แก่ บุคคลนั้น คือเห็นปานนั้น. อธิบายว่า ลมมีกำลังอ่อน พัดเบา ๆ ย่อมไม่อาจให้ศิลาแตงที่บหวั่นไหวได้ ฉนั้นใด; กิเลสที่มีกำลังทราวม แม้เกิดขึ้นในภายในย่อมรังควาน (บุคคลนั้น) ไม่ได้ คือไม่อาจให้หวั่นไหว สะเทือนคลอนแคลนได้ ฉนั้นนั้น.

พระมหากาลหะหะนักรยา พวกหญิงแม่เหล่านั้นแล ที่เป็นภรรยาเก่าของพระมหากาลนั้นล้อมพระเถระแล้ว กล่าวคำเป็นต้นว่า "ท่านลาใครบวช บัดนี้ท่านจักเป็นคฤหัสถ์หรือจักไม่เป็นเล่า ?" ดังนี้แล้ว ได้เป็นผู้ใคร่เพื่อจะเปลื้องผู้กาสายะทั้งหลาย (ของพระเถระ) ออก. พระเถระกำหนดลาการของหญิงเหล่านั้นได้แล้ว ลูกจากอาสนะที่นั่งแล้วเหาะไปด้วยฤทธิ์ ทำลายข้อฟ้าเรือนยอด ไปทางอากาศ. เมื่อพระศาสดา พอตรัสพระคาถาจบลง, ชมเชยพระสรีระของพระศาสดาซึ่งมีวรรณะดังทองคำ ลงมาถวายบังคมพระบาทบุคคลของพระศาสดาแล้ว ๑. วัตถุ ๓ คือ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์. ในกาลจบคาถา ภิกษุประชุมกัน ดำรงอยู่ในอริยผลทั้งหลายมีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล.

พิธีกรรมศพแบบพุทธแท้ ตอนที่ ๒

•เขียนโดย manager•

•วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 22:11 น. • - •แก้ไขล่าสุด • •วันอาทิตย์ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:30 น. •

เรื่องจุลกาลและมหากาล จบ.

แหล่งที่มา พระไตรปิฎก ฉบับมหาหมกุฎา (ภาษาไทย) เล่มที่ ๔๐ พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒